<u>SHEMINI ATZERET~SIMCHAT TORAH</u> <u>CLIMAX, SIMCHA AND A TASTE OF THE NEXT WORLD</u> סמינר מדרשת תהילה

A) SHEMINI ATZERET IN THE CHUMASH

(i) <u>Atzeret & Shemini</u>

שִׁבְעַת יָבִּׁים תַּקְרֵיבוּ אִשֶּׁה לַה' בַּיּוֹם **הַשְׁמִינִי מִקְרָא־קֶּדָש**ׁ יִהְיֶה לָבֶׁם וְהִקְרַבְתָּלֶם אִשֶּׁה לַה' **עֵצֶרֶת הִׁוא** כָּל־מְלָאָכֶת אֲבֹדָה לָא תַעַשוּ

ויקרא כגילו

We first see mention of Shemini Atzeret in the Torah in parshat Emor. It is <u>not</u> mentioned with the chagim in Sefer Shemot in parashot Mishpatim and Ki Tisa.

בּיּוֹם **הַשְׁמִינִי עֵצֶרֶת** תַּהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאָכֶת עֲבֹדָה לָא תַעֲשִׂוּ 2 _____

במדבר כטילה

It is also mentioned in Bamidbar in parshat Pinchas. In both these sources the dominant motifs are '8' and 'Atzeret'

(ii) Intensive Simcha

ן שְׂמַחְתָּ בְּחֶגֶף אַתָּׁה וּבִנְדָּ וּבִעֶּדְ וַאַבְדְדָ וַאַמָעֶׂדְ וְהַגַּלִי וְהַגֵּר וְהַיָּתִים וְהָאַלְמְנָה אֲשֶׁר בִּשְׁעְרֵידִּ: **שִׁבְעַת יָמִים תָּחֹג לַה**׳ אֱלֹקידָ. בַּמָּקוֹם אֵשֶׁר־יִבְחַר ה׳ כַּי יְבֶרֶכְדָּ ה׳ אֱלֹקידְ בְּכָל־תְּבוּאֲתְדְ וּבְכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶיד**ְ וְהָיִית אַדְ שָׁמֵחַ**:

דברים טז:טו

We see later in parshat Re'eh a mitzva of 'vesamachta bechagecha' and 'vehayita ach sameyach'

משנה. ההלל והשמחה שמונה, כיצד! מלמד שחייב אדם בהלל ובשמחה ובכבוד יום טוב האחרון של חג כשאר כל ימות
החג. גמרא. מנא הני מילי! דתנו רבנן: *והיית אך שמח -* לרבות לילי יום טוב האחרון.

סוכה מח.

Chazal saw the mitzva of 'ach sameyach' as a reference to Shemini Atzeret and the mitzva of simcha on that Yom Tov

Thus, so far, we see the essential elements of Shemini Atzeret, as seen in tanach are:-

(i) It is an 'Atzeret' - see definition below

(ii) It is on the **8th** day - one of a number of famous 8's, including (a) the Yom Hashemini after the 7 days of miluim at the consecration of the mishkan, brit milah, the 8th day after the 7 day tahara process (iii) It is also a day of intense simcha - **ach sameyach**

(iii) Not a 'Chag' but another Rosh Hashana?

The mussaf korbanot for the Yamim Tovim were as follows:-

Pesach- 2 bulls, 1 ram and 7 sheep (per day)Shavuot- 2 bulls, 1 ram and 7 sheepRosh Hashana- 1 bull, 1 ram and 7 sheepYom Kippur- 1 bull, 1 ram and 7 sheepSuccot- 3 bulls, 2 rams and 14 sheep (per day) + 49 extra bulls over the week: (10+9+8+7+6+5+4) : 70 totalS. Atzeret- 1 bull, 1 ram and 7 sheep

A few things are evident from this list:- (i) There are basically two types of Yom Tov Mussaf - the Chag model (2+1+7) and the Tishri model (1+1+7); (ii) Succot is a double mussaf - (3+2+14) together with extras; (iii) S.A. is not a chag but a Tishri Yom Tov, more connected to Rosh Hashana and Yom Kippur than Succot

5

ַ וּחַג הָאָסָף **בְּצֵאת הַשְּׁנָה** בְּאָסְפְּךּ אֶת מַעֲשֶׂידְ מִן הַשָּׂדֶה ....

Succot is first described in the Chumash as the end of the year

שמות כגיטו

וַתַג הַאָסִיף **תַקוּפַת הַשְׁנָה** ..... (ה. הַאָסִיף הַשָּׁנָה

שמות לדיכב

Succot is next described as the turning point of the year

וַיְצַו מֹשֶׁה אוֹתָם לֵאמֹר **מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים** בְּמֹעֵד שְׁנַת הַשְׁמָטָה בְּחַג הַסֻּכּוֹת

דברים לאיי

7.

8.

Again, for the mitzva of Hakhel, Succot is described as the end of the 7th year

If any festival were a candidate for the New Year in Chumash, it is Shemini Atzeret. We see that it is connected with Rosh Hashana and Yom Kippur as a Tishrei festival. (Both Rosh Hashana and Yom Kippur are also New Years - RH is the new year for the lunar calendar (354 days). YK is the start of the Yovel Year and also the new year for the solar calendar (365 days)

הגה: ואנו נוהגין שאין אומרים ׳חג׳ בשמיני, דלא מצינו בשום מקום שנקרא חג, אלא אומרים יום שמיני עצרת

שולחן ערוך אורח חיים סימן תרסח סעיף א

This explains a difficult halacha of the Rema. The Rema paskens that this the minhag in his time was not to call S.A. by the title 'chag' in the tefilah, but rather 'yom shemini atzeret hazeh' (n.b. - this is not the current minhag)

B) SHEMINI ATZERET IN NEVIIM - RETURNING HOME

סה וַיַּעֵשׁ שְׁלֹמָה בָעִת־הַהִיא אֶת־הֶחֶג וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמוֹ קָהָל גָּדׁזֹל מִלְבוֹא חֲמָת עַד־נַחַל מִצְרַיִם לִפְגַיֹ ה׳ אֱלֹקינוּ שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמֵים אַרְבָּעָה עָשָׂר יְוֹם: סו **בַּיּוֹם הַשְׁמִינִי שִׁלַח אֶת־הָשֶׁלֶד וַיְבְרָכָוּ אֶת־הַמֶּלֶד** כַּל־הַטּוֹבָה אֲשֵׁר עַשָּׁה ה׳ לִדְוֵד עַבִדוּ וּלִישִׂרָאֵל עַמָּוּ

מלכים א' חיסה-סו

When Shlomo inaugurated the Beit Hamikdash, he made an 'extra' 7 day festival and then send the people home on the 8th day. They returned in 'simcha' at the 'tov' they had experienced

<u>וַיַּצ</u>ְשׂוּ בַּיּוֹם **הַשְׁמִינִי עֵצָרֶת** כִּי חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵחַ עָשׂוּ שִׁבְעַת יָמִים וְהֶחָג שִׁבְעַת יָמִים 10.

דברי הימים ב' זיט

11. את החג - חנוכת המקדש קרא גם כן חג לפי שהיתה סמוכה לחג הסכות ועשו שבעת ימי חנוכה ושבעת ימי חג הסכות 11. ואומר ארבעה עשר יום להודיע כי סמוכים היו לא היה הפרש ביניהם. וביום השמיני שאומר שלח את העם הוא שמיני עצרת עצרת

רד"ק מלכים א פרק ח

The special 7 day festival was just before Succot. Then followed 7 days of Succot and on S.A. the people were sent home

C) SHEMINI ATZERET IN THE TALMUD - INTIMACY AND HOMECOMING

12. אמר רבי אלעזר הני שבעים פרים כנגד מי - כנגד שבעים אומות. פר יחידי למה - כנגד אומה יחידה. משל למלך בשר ודם שאמר לעבדיו: עשו לי סעודה גדולה. ליום אחרון אמר לאוהבו: עשה לי סעודה קטנה, **כדי שאהנה ממך**

סוכה נה:

The massive production of Succot involved the 70 bull korbanot, corresponding to the 70 nations. The S.A. korban had only 1 bull. Chazal give the mashal of an intimate dinner with a close friend

2

13. ביום השמיני - מה ראה להיות פוחת כל יום? למדך התורה דרך ארץ מן הקרבנות שאם ילך לאכסניא וקבלו חברו יום ראשון מקבלו יפה ומאכילו עופות ב' מאכילו בשר בשלישי מאכילו דגים ברביעי מאכילו ירק כך פוחת והולך עד שמאכילו קטנית

במדבר רבה פרשה כאיכה

This Medrash stresses the informality in the intimacy. Succot is rigid and formal. S.A. is close, relaxed and personal

14. אמר רבי אליעזר בר מרוס למה אנו עושין סוכה אחר יום הכפורים לומר לך שכן אתה מוצא בראש השנה יושב הקב"ה בדין על באי העולם וביום הכפורים הוא חותם את הדין שמא יצא דינן של ישראל לגלות ועל ידי כן עושין סוכה **וגולין מבתיהן** לסוכה והקב"ה מעלה עליהן כאלו גלו לבבל

ילקוט שמעוני תורה רמז תרנג

The Succah is like a self imposed galut to a strange place away from home

How are we to understand the combination of all of these descriptions of Shemini Atzeret:-8, Atzeret, New Year/Start, Going Home, Intimate, Informal, Return from 'Exile'

D) SHEMINI ATZERET/SIMCHAT TORAH POST-TALMUD

There is NO reference in tanach or Chazal of Shemini Atzeret also being Simchat Torah. The minhag of finishing the Torah on S.A. is much more recent and dates from the time of the early rishonim (around the 11th C)

15. המנהג הפשוט בכל ישראל שמשלימין את התורה בשנה אחת, מתחילין בשבת שאחר חג הסוכות .... וקוראין והולכין על הסדר הזה עד שגומרין את התורה בחג הסוכות, ויש מי שמשלים את התורה בשלש שנים ואינו מנהג פשוט.

רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יג הלכה א

The Rambam states that the almost universal minhag by his day (12C) was to read the Torah in 1 year and finish on Succot. (The annual cycle had long been the minhag in Bavel). He mentions the other minhag of the 3 yr cycle (originally universal in Eretz Yisrael) as uncommon in his day

16. There [in Cairo] were two synagogues, one for those from Israel and one for those from Babylon... They observed different customs with regard to the reading of the portions in the Torah. The communities from Babylon read a portion each week, as they do in Spain, thus completing the Torah each year. But the communities of Israel do not follow this practice. Rather, they divide each portion into three sections and finish the Torah every three years. There is among them a custom to join all together and pray on the day of Simchat Torah and on the day of Matan Torah.

from the writings of Benjamin of Tudela (mid 12C)

E) SHEMINI ATZERET - A DAY OF SIMCHA IN HASHEM

17. אמר רבי אלכסנדרי משל למלך שבאת לו שמחה כל שבעת ימי המשתה היה בנו של מלך טורח עם האורחים, וכיון שיצאו שבעת ימי המשתה אמר המלך לבנו יודע אני שכל שבעת ימי המשתה היית טורח עם האורחים עכשיו אני ואתה נשמח יום שבעת ימי המשתה אמר המלך לבנו יודע אני שכל שבעת ימי המשתה היית טורח עם האורחים עכשיו אני ואתה נשמח יום שבעת ימי המשתה אמר המלך לבנו יודע אני שכל שבעת ימי המשתה היית טורח עם האורחים עכשיו אני ואתה נשמח יום אחד ואיני מטריח עליך הרבה אלא טול תרנגול אחד וליטרא אחת של בשר. כך כל שבעת ימי החג ישראל עסוקים בקרבנותיהן של אומות העולם דאמר ר' פינחס כל אותן שבעים פרים שהיו ישראל מקריבין בחג כנגד שבעים אומות ... בקרבנותיהן של אומות העולם דאמר ר' פינחס כל אותן שבעים פרים שהיו ישראל מקריבין בחג כנגד שבעים אומות ... וכיון שיצאו שבעת ימי החג אמר הקב"ה לישראל עכשיו אני ואתם נשמח יחד ואיני מטריח עליכם הרבה אלא פר אחד וכיון שיצאו שבעת ימי החג אמר הקב"ה לישראל עכשיו אני ואתם נשמח יחד ואיני מטריח עליכם הרבה אלא פר אחד וכיון שיצאו שבעת ימי החג אמר הקב"ה לישראל עכשיו אני ואתם נשמח יחד ואיני מטריח עליכם הרבה אלא פר אחד וכיון שיצאו שבעת ימי החג אמר הקב"ה לישראל עכשיו אני ואתם נשמח יחד ואיני מטריח עליכם הרבה אלא פר אחד וכיון שיצאו שבעת ימי החג אמר הקב"ה לישראל עכשיו אני ואתם נשמח יחד ואיני מטריח עליכם הרבה אלא פר אחד וכיון שיצאו שבעת ימי החג אמר הקב"ה לישראל עכשיו אני ואתם נשמח יחד ואיני מטריח עליכם הרבה אלא פר אחד וכיון אינא אחד, וכיון שמעו ישראל כך התחילו מקלסין להקב"ה ואומרים זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה ב*ז* ושירים איד. 'בד' בתורתך, ר' אבין אין אנו יודעין במה לשמוח אם ביום אם בהקב"היי בא שלמה ופירש נגילה ונשמחה ב*ד* ושירם איד. 'בד' בעורתך ב' בישרים איד. ביד מערים אידו ב'בד' בערים איד. ב'בד' בעורתף יב' ביד מערים אידו שלמורים איד. ב'בד' בעורתף אידים איד. 'בד' בעורתף ב'ב' ביד מערים אידו ה'בד' ביד מערים אידו ה'בד' בייה מידו מידים אידו הידים אידו. ב'בד' בעורתף הידים אידו הידים אידו הידים אידו היהים אידו ה'בד' בעורתף הידים אידו הידים אידו הידום אידו הידים מיים מערים מיים

ילקוט שמעוני תורה פרשת פינחס רמז תשפב

The Medrash concludes that the simcha of Shemini Atzeret is not like the simcha of other chagim. On Pesach, Shavuot and Succot, the simcha is in the day of the Chag. On Shemini Atzeret, the simcha is 'in Hashem' Himself. However that can only be **practically** applied, according to this Midrash, through simcha in Torah and/or Divine Providence and/or the 22 letters of the Alef Bet

בך בתורתך - G-d the Giver of Torah בך בישועתך - G-d the Protector בך בעשרים ושתים אותיות שכתבת לנו בתורתך - (see R. Sherman's introduction to the ArtScroll Siddur) שעיקר שכר המצוה על השמחה .... אין השמחה פרט נוסף במצוה 18

ספר חרדים

The Sefer Charedim (mid 16C) points out that the reward for the mitzva lies only in the simcha

19. השמחה **שישמח** אדם **בעשיית המצוה ובאהבת האל** שצוה בהן, עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר (דברים כ"ח) *תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב*

רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ח הלכה טו

The Rambam paskens in hilchot Succah that simcha during a mitzva is so key that failure to find such simcha is a cause of terrible punishment for the Jewish people. We see this in the tochacha in which the terrible curses on the klal Yisrael are attributed to the fact that we did not <u>serve</u> Hashem with simcha

Shemini Atzeret is the CLIMAX of the entire Jewish year. It is the END ('Atzeret' of an long process of growth, largely mirroring the growth in the natural world. In this respect it also demands a new beginning - of a long cold winter without development in the natural world. How are we to take the development of the old year BACK INTO OUR HOMES and really make it part of us? The answer is Simcha in Hashem, practically manifested through Simcha in - Torah, Hashgacha and Nature

F) <u>THE INTIMACY OF SIMCHA</u>

ער־לָקָחי: 🙀 🖕 פִי־יַקָּח אִישׁ אִשֶּׁה חֲדָשָּׁה לָא יֵצֵא בַּצָּבָא וְלֹא־יַעֲבָר עָלָיָן לְכָל־דָּבֶר נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אֶחָת וְשִׁמֵּח אֶת־אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר־לָקָחיּ 20.

דברים כדיה

We see another mitzva of simcha in the Torah - that a husband is exempt from the army for the first year of his marriage so that he can make his wife happy. What is involved in this mitzva?

21. זה שכתוב בתורה *כי יקח איש אשה חדשה נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו וגו'* אינה שמחה ממש דזה אינו אלא בשבעת ימי המשתה ... אלא זהו לעניין מערכי המלחמה כדכתיב לא יצא בצבא ולא יעבור עליו לכל דבר שגם אינו מספיק מים ומזון כמבואר בסוטה ... וגם לפשטיה דקרא אין השמחה שבפסוק זה בשמחת משתאות וביטול מלאכה אלא כלומר לענגה ומזון כמבואר בסוטה ... ועניין שמחה זו כעניין שמחה זו כעניין שכתובושמחת בכל הטוב לענגה ולמלאות רצונה בכל אשר יכול ....

ערוך השולחן אבן העזר סימן סד

The Aruch Hashulchan points out that this is not the simcha of the week of Sheva Berachot. It is a more deep-rooted simcha of being together. He also connects it to the mitzva of 'vesamachta bekol hatuv' - the positive side of the deep problem of lack of simcha mentioned in the tochacha

22. *ושמח את אשתו אשר לקח*, יש בעשה זה לאו, שנאמר *ועונתה לא יגרע*, והנה כמה גדולה המצוה הזאת שהרי פטרתו תורה מליצא בצבא

ספר מצוות קטן מצוה רפה

The Smak understands that the essence of making his wife happy is the closeness of their physical relationship. Simcha is ultimately about the intimacy of closeness. In the case of man and wife, this is expressed as da'at - knowledge

ןהָאָדָָם נָדָע אֶת־חַוָּה אִשְׁתֵּוֹ וַתַּהַר'וַתַּלֶד אֶת־לַיָן וַתָּאמֶר קַנֵיתִי אָישׁ אֶת־ה׳ 23.

בראשית דא

Adam's physical relation with Chava is expressed as knowledge

24. אמר רב קטינא: בשעה שהיו ישראל עולין לרגל מגללין להם את הפרוכת, ומראין להם את הכרובים שהיו מעורים זה בזה, ואומרים להן: ראו חבתכם לפני המקום כחבת זכר ונקבה .... וכתיב (מלכים א זלו) וַיְפַתַּח עַל־הַלֶּחֹת 'יְדֹתֶׁיהָ וְעַל' וּמִסְגְּרֹתֶׁיָהָ [מַסְגְרֹתֶׁיהָ] כְּרוּבִים אֲרַיַוֹת וְתַמַרֹת כְּמַעַר־אַיִשׁ וְלָוֹת סָבִיב: מאי כמער איש וליות! אמר רבה בר רב שילא: כאיש המעורה בלוייה שלו (**רש"י** - הנדבק וחבוק באַתו בין זרועותי)

יומא נד:

In the case of closeness to Hashem, the place at which Moshe drew da'at and the finite connected with the infinite was the space above the Aron Kodesh under the keruvim. Appropriately, the keruvim were locked in the intimate embrace of

APPENDIX: LOOKING MORE DEEPLY AT THESE THEMES

I) SIMCHA & AHAVA - A TASTE OF THE NEXT WORLD

25. וכיצד היא האהבה הראויה הוא שיאהב את ה' אהבה גדולה יתירה עזה מאוד עד שתהא נפשו קשורה באהבת ה' ונמצא שוגה בה תמיד כאלו חולה חולי האהבה שאין דעתו פנויה מאהבת אותה אשה והוא שוגה בה תמיד בין בשבתו בין בקומו בין בקומו בין בשעה שהוא אוכל ושותה, יתר מזה תהיה אהבת ה' בלב אוהביו שוגים בה תמיד כמו שצונו בכל לבבך ובכל נפשך, והוא ששלמה אמר דרך משל כי חולת אהבה אני, וכל שיר השירים משל הוא לענין זה.

רמב"ם הלכות תשובה פרק י הלכה ג

The Rambam describes the level of Ahavah required for the mitzva of Ahavat Hashem. It represents an incredible level of fundamental connection with Hashem even to the level of emotion.

26. והיאך היא הדרך לאהבתו ... בשעה שיתבונן האדם ב**מעשיו וברואיו** הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול, כמו שאמר דוד צמאה נפשי לאלקים לקל חי

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ב הלכה ב

The Rambam suggests 3 routes to ahavat Hashem (i) contemplating the actions of Hashem in the world (ii) contemplating the creation and ...

27. והמצוה השלישית היא שצונו לאהבו יתעלה וזה שנתבונן ונשכיל מצותיו ופעולותיו עד שנשיגהו ונתענג בהשגתו תכלית התענוג וזאת היא האהבה המחוייבת. ולשון סיפרי (פ' שמע) לפי שנאמר ואהבת את ה' אלקיך איני יודע כיצד אוהב את המקום! תלמוד לומר - *והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך* שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם.

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ג

... (iii) study of Torah. Thus we connect with Hashem in 3 ways - G-d the Creator, G-d the Giver of Torah and, G-d the Protector who is running the world according to His plan

G-d the Giver of Torah - בך בתורתך בך בישועתך G-d the Protector - בך בישועת

בן בישועונן - G-u ine Protector

G-d the Creator (see R. Sherman's introduction to the ArtScroll Siddur) - בך בעשרים ושתים אותיות שכתבת לנו בתורתך

Consider other examples of these 3 major themes in Judaism

<u>G-d as Creator</u>	<u>G-d as Giver of Torah</u>	<u>G-d as Protector</u>
Pesach	Shavuot	Succot
Avraham	Yitzchak	Yaakov
Fri night (Bah)	Shabbat Shacharit (Bo)	Shabbat Mincha (Bam)
Malchuyot	Shofarot	Zichronot
Yotzer Or	Ahava Rabba	Ga'al Yisrael
Ikarim I	Ikarim II	Ikarim III
Rambam 1-5	Rambam 6-9	Rambam 10-13

(II) SIMCHA & SECHOK - A TASTE OF THE NEXT WORLD

עז וְהָדָר לְבוּשָׁה וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן: **לש"י: ליוס אחרון – ציוס מותה** (גר׳ה: עוז – הוא ראש השנה ויוס הכיפורים. *והזר* – צסוכות צפרי עז וְהָדָר לְבוּשָׁה וַתּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן: לש"י: ליוס אחרון – ציוס מותה (גר׳ה: עוז – הוא ראש השנה ויוס הכיפורים. *והזר* – צסוכות צפרי עז וְהָדָר לְבוּשָׁה *וַתּשחק ליום אחרון –* זה שמיני עלרת שעליו נאמר *והיית אך שמח*)

משלי לאיכה

The 'laughing on the last day' that we read in Eishet Chayil is a reference to the day of death AND, according to the Vilna Gaon, to Shemini Atzeret

וכן נאמר נגילה ונשמחה בו הגילה בו תהיה כאשר נזכה להתעדן מזיו שכינתו תמיד בלי הפסק והשמחה תהיה ע"י התחדשות חידושי תורח והתגלות עמקי סודותיה עד אין קץ ואם היה עונג העוה"ב על בחינה אחת ועל מעמד אחד לא היה העונג והנועם מורגש רק בתהלתו בהשגתו אותו כמו שעינינו רואות בעונג העוה"ז שיניע העונג והעדון אך ברגע הראשונה אבל ענין תענוג של עוה"ב יהיה נוסף בכל עת מתוספת השגת אלקותו יתברך ועומק תורתו לבלי קץ ובכל פעם נוסיף דעת לדעת אותו יותר יתברך ועומק תורתו לבלי קץ ובכל פעם נוסיף דעת לדעת אותו יותר יתברך ועומק תורתו לבלי קץ ובכל פעם נוסיף דעת לדעת אותו יותר הביקות כמו לוית חן וזהו ביאור לויתן זה יצרת לשחק בו ר"ל כי השחוק היא שמחה פתאומית המגעת לאדם לכן אנחנו כאשר נבין ונשיג ידיעתו יתברך ידיעה חדשה בכל פעם בפתע פתאום יתכן לומר לשחק בו שהוא נופל על שמחה פתאומית.

פירוש הגר׳א איוב ג״כב

It says '*nagila venismecha vo'*. The *gila* will be when we merit to delight in the shining luster of the Shechina constantly without interruption and the *simcha* will be through the constant renewal of Torah and revealing of the depths of its secrets without end. For if the pleasures of the Next World existed in only in one dimension or manifestation, the joy and pleasure could only be felt at the beginning of its sensation, just as we see applies to pleasures of this world, where the pleasure and enjoyment is only in the first moment. However, the pleasures of the next world increase at every instant through additional understanding of G-d and the depth of his Torah without end. In every moment knowledge of Him increases more and more and the desire of the soul to cleave to Him strengthens such that the excess increases constantly. This is what Chazal call 'The Meal of the Leviathan'. 'Leviathan' means cleaving [to Hashem], as in *leviat chen* [accompanied by Hashem's grace]. This too is the meaning of the expression 'You formed the Leviathan to laugh [*lesachek*] with it". '*Sechok'* is spontaneous simcha which comes to a person and so when we will understand and grasp an ever-renewing knowledge of G-d in every instant we will be able to talk of '*lesachek*' with [Leviathan] since this language refers to spontaneous simcha

The Vilna Gaon sees the nature of the next world as one of 'Being' (with no lessening of sensation) rather than 'Becoming'. In this sense, it is constant 'spontaneity' - the ultimate 'schok'. On some level, this is the notion of 'ach sameyach' - only simcha. It is also the concept of Leviathan. Note that Chazal compared the Next World on some level to 3 sensations in this world - see Berachot 57b and consider how these fit with this theme of 'Being'

(III) THE NATURE OF THE NUMBER 8 - A TASTE OF THE NEXT WORLD

30. ומפני כי עכו"ם הם מן העולם הטבעי לכך היו שבעים אומות, כי עולם הטבע נברא בשבעת ימי בראשית, וכנגד שבעת ימי עולם הטבע היו שבעים אומות כנגד כל יום עשרה. והאומה היחידה היתה על הטבע והיא כנגד השמיני כי השמיני הוא על הטבע היו שבעים אומות כנגד כל יום עשרה. והאומה היחידה היתה על הטבע והיא כנגד השמיני כי השמיני הוא על הטבע, ולכך ראויה לישראל התורה שהיא על עולם הטבע, והתורה נבראת קודם שנברא העולם הטבעי וישראל נבראו גם כן קודם שנברא העולם הטבעי וישראל החורה שהיא על עולם הטבע, והעורה נבראו גם כן הטבע, ולכך ראויה לישראל התורה שהיא על עולם הטבע, והתורה נבראת קודם שנברא העולם הטבעי וישראל נבראו גם כן קודם שנברא העולם הטבעי, לכך כל ענין התורה שהיא בשמיני כי הטבע היא תחת מספר שבעה ומה שהוא על הטבע הוא שמיני כמו שיתבאר בפרק שאחר זה, ולכך היא לאומה הישראלית, אשר בחר ה' יתברך לחלקו והם הם נתיחדו בפעולות השמיני כמו שיתבאר בפרק שאחר זה, ולכך היא לאומה הישראלית, אשר בחר ה' יתברך לחלקו והם הם נתיחדו בפעולות האלהיות שהם מצות התורה לפי מדריגת נפשם האלהית במה שהיו מוכנים לנבואה ורוח הקדש ולהיות השכינה ביניהם, ועכו"ם לפי מעלתם נתן להם ז' מצות שהם שבע מצות בני נחי

מהר׳ל תפארת ישראל פרק א׳

31. התבאר לך כי הפעולות האלהיות שהם מצות התורה הם ראוים לאדם לפי מדריגת נפשו האלהית שהיא בקרבו, והפעולות האלו הם השלמת האדם שבהם יושלם עד שהוא הבריאה אשר בה רצון בוראו. ... ועל ידי מצות התורה יגיע האדם אל האלו הם השלמת, כי מצד שיש בו נפש אלהי שיש בו הכנה אלהית לכך אין השלמתו בדבר שהוא טבעי אבל השלמתו בתורה ההשלמה, כי מצד שיש בו נפש אלהי שיש בו הכנה אלהית לכך אין השלמתו בדבר שהוא טבעי אבל השלמתו בתורה ובמצוה שהוא על הטבע ודבר זה מבואר במקומות הרבה שמצות התורה הם יותר במדריגה ובמעלה מן הטבע. ....

מהר׳ל תפארת ישראל פרק ב׳

The Maharal's thesis on the movement from 7 to 8 is well known. 7 represents the physical world (6 directions of the spatial and one of time). 8 represents the metaphysical world of mitzvot in which we connect through our neshama. Thus the 70 (7x10) bulls for the nations of the world then Shemini Atzeret for us. The 7 mitzvot of the Bnei Noach for the 7 days of creation of the physical world then brit milah on the 8th day. So too, S.A. represents a leap into the world of the

5773 אברהם מנינג *metaphysical*